

Ældre og Omsorg

Udarbejdet af: Udviklingssygeplejerske Susanne Parbst Marts 2012

Godkendt i Topledergruppen: April 2012

Ansvarlig: Marianne Strømsted

Revideret: Januar 2015, marts 2016/spb, april 2017/spb

Revideres senest: April 2019

Instruks: Håndtering af smitsomme sygdomme i ekstraordinære situationer	
Målgruppe	Medarbejdere i Ældre og Omsorg
Formål	At ekstraordinære situationer med smitsomme sygdomme, håndteres således at smittekæden brydes og risiko for smittespredning forebygges.
Mål	At hygiejniske forholdsregler håndteres korrekt At smitteforebyggelse håndteres professionelt
Ansvar	<p>Ekstraordinære situationer med smitsomme sygdomme, er situationer der rækker ud over dagligdagens normale beredskab i forhold til opgavevaretagelsen og kræver supplerende infektionshygiejniske retningslinjer.</p> <p>Kan fx være mistanke om luftbåren smitte af alvorlig karakter, såsom Legionella, særlige influenzatyper, eller at flere borgere udvikler diarre (vandtynde afføringer 3 gange dagligt eller derover), og der er mistanke om en smitsom mave-tarminfektion.</p> <p>Generelt forebygges smittespredning på flere måder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Patienternes modstandskraft kan søges øget ved hensigtsmæssig pleje og kost, regulering af blodmangel, diabetes mv. samt ved forebyggende antibiotisk behandling og vaccination. 2. Udsat personale kan evt. tilbydes vaccination. 3. Antibiotisk behandling af inficerede patienter. 3. Afbrydelse af smitteveje. Smitteveje kan være: Kontaktsmitte – direkte eller indirekte Dråbesmitte Luftbåren smitte – dråbekerne eller støvbåren Vehikelbåren – fødevarer, vand, insekter mv. <p>Generelle infektionshygiejniske retningslinjer, kombineret med gode fysiske rammer og veltilrettelagte arbejdsgange forebygger de fleste smitterisici.</p> <p>Den medarbejder, der først bliver bekendt med en ekstraordinær situation, med risiko for smittespredning, er ansvarlig for at informere nærmeste tilstedeværende leder.</p> <p>Lederen er ansvarlig for at underrette Hygiejnenøgleperson og Topleder.</p> <p>Ansvarshavende, er ansvarlig for at iværksætte tiltag jf. den-</p>

	<p>ne instruks, hvis der ikke er en leder til stede. Lederen/ Ansvarshavende/ sygeplejerske er ansvarlig for at relevante borgere/ medarbejdere/ samarbejdspartnere informeres. Sygeplejerskens opgaver: Se F2.1.4 Instruks: Supplerende hygiejniske forholdsregler Planlægning. Den lokale hygiejnenøgleperson kan kontaktes, mhp. yderligere råd og vejledning. Hygiejnenetværkspersonen informeres, og UTH rapporteres.</p>
Dokumentation	<p>De supplerende infektionshygiejniske foranstaltninger, og øvrige tiltag revurderes løbende, og dokumenteres i journalen.</p>
Diagnose	<p>Sygeplejerske/ ansvarshavende kontakter praktiserende læge eller vagtlæge, med henblik på vurdering af prøver til analyse på Klinisk Mikrobiologisk Afdeling (KMA) på Hvidovre Hospital. Prøveglasser leveres af læge, men kan også bestilles gratis – se KMA Bestilling af utensilier.</p> <p>Hygiejnenøgleperson og Topleder er ansvarlig for, at der tages stilling til tilpasning af de hygiejniske forholdsregler i denne instruks når/ hvis en konkret diagnose foreligger, og at kontakte kommunens Hygiejnenetværksperson, mhp. at der indhentes relevante informationer fra Regionen, Embedslægeinstitutionen/ Sundhedsstyrelsen eller Statens Serum Institut. Lederne er ansvarlige ved Hygiejnenøgleperson og Topleders fravær.</p>
Fødevarebåren smitte?	<p>Ved mistanke om fødevarebåren smitte hos en borger, skal embedslæge og Fødevarestyrelsen underrettes.</p> <p>Embedslægerne Hovedstaden Tlf.: 7222 7450 Mail: sst@sst.dk Hjemmeside: www.sst.dk Se i øvrigt under Lovgrundlag Referencer Kilder.</p> <p>Fødevarestyrelsen Tlf.: 722706900/ 7023 5888</p>
Borger må ikke isoleres	<p>Der er ikke lovhjemmel til at isolere borgerne, men det bør overvejes, om borger skal opfordres til at blive i egen bolig i det akutte forløb. Dette er afhængig af borgerens situation, smitterisikoen i forhold til andre borgere, og borgerens evne til at samarbejde om de forebyggende foranstaltninger.</p> <p>Ved udbrud, fx hvor flere borgere på et ældrecenter udvikler infektios diarre, iværksættes afskærmning, individuelt eller af en afdeling/ hus.</p> <p>Ved ophold i fælles opholdsrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgeren skal være iført rent tøj

	<ul style="list-style-type: none"> • Borgeren skal udføre håndhygiejne inden hjemmet forlades <p>Alle pleje- og behandlingsopgaver bør foregå i borgerens sove- eller badeværelse. Døre til værelset holdes lukket.</p> <p>Det tilstræbes at allerede eksponeret personale passer eksponerede/ syge borgere, og ikke håndterer fødevarer.</p> <p>OBS på specielle tiltag som kan være nødvendige, eksempelvis at undgå vanddamp ved risiko for Legionella infektion fra vandet.</p> <p>Det aftales med hygiejnenøgleperson hvornår de særlige hygiejniske forholdsregler kan ophøre.</p> <p>Håndhygiejne er den vigtigste forholdsregel til forebyggelse af spredning af smitsomme sygdomme. I forbindelse med ekstraordinære situationer, omfatter håndhygiejne altid håndvask med efterfølgende hånddesinfektion.</p> <p>Borgeren og de pårørende/ besøgende informeres mundtligt og skriftligt om vigtigheden af håndhygiejne, samt instrueres/ assisteres i udførelsen heraf.</p> <p>Værnemidler anvendes i forbindelse med pleje- behandlings- og rengøringsopgaver, håndtering af udstyr og snavsetøj og ved risiko for forurening af hænderne med borgerens udskillelser.</p> <p>Værnemidler medbringes dagligt af plejen, og tages på i boligen.</p> <p>Pårørende skal anvende værnemidler, hvis de er inddraget i plejen.</p> <p>Medicinske engangshandsker (nitril) anvendes ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Al direkte kontakt med borgeren, dennes udstyr/ inventar og vasketøj. <p>Overtrækskittel, der dækker arbejdsdragten og slutter tæt ved håndleddene, anvendes ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Al direkte kontakt med borgeren, dennes udstyr/ inventar i boligen, samt vasketøj • Rengøring <p>Kirurgisk mundbind med visir anvendes ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risiko for stænk og sprøjt, fx uforudsigelige eksplosive opkastninger, når der arbejdes indenfor ca. 1 meter fra borgeren <p>Se i øvrigt:</p>
--	---

**Service, Køkken,
rengøring og va-
skeriet**

Personalet i afdelingerne er ansvarlige for:

- Så vidt muligt at blive i afdelingen/ huset hele vagten
- Hvis personale skal ud af afdelingen **skal denne udføre grundig håndhygiejne (både håndvask og desinfektion), før afdelingen forlades, samt klæde om til rent tøj**
- At håndtere snavsetøj så lidt som muligt, sikre at der ikke kan trænge væske gennem snavsetøjsposen undervejs til vaskeriet
- Vasketøj til intern vask mærkes tydeligt fx med skilt "Vaskes separat"
- At affald bortskaffes direkte fra boligen som almindelig dagrenovation. Stikkende, skærende og vådt affald skal forsvarligt emballeres
- At bestik og service sættes direkte i opvaskemaskinen og varmedesinficeres
- At overholde specielle tiltag som kan være nødvendige, eksempelvis at undgå vanddamp ved risiko for Legionella infektion fra vandet

Trafik mellem de forskellige områder på centret begrænses så meget som muligt.

- Beboernes deltagelse i sociale aktiviteter drøftes dagligt med **Leder/ sygeplejerske/ ansvarshavende**. Aktiviteterne kan aflyses eller flyttes til afdelingerne
- **Serviceafdelingen** begrænser deres opgaver i afdelingen/ huset til det absolut nødvendige.
- **Posten** leveres ved indgang til afdelingen/ elevatoren af Administrationen og modtages af plejepersonalet på afdelingen(I ÆH huset),
- **Urent vasketøj** køres til udgang fra afdelingen/huset, evt. med elevatoren, hvor det modtages af medarbejder fra vaskeriet/ Serviceafdelingen
- **Rent vasketøj** leveres ved indgang til afdelingen/huset evt. elevatoren af medarbejder fra vaskeriet, og modtages af plejepersonalet
- **Rengøringsassistenterne** gør så vidt muligt kun rent i én afdeling (I ÆH hus) i løbet af en vagt
- **Personalemad** kan leveres til afdelingen (I ÆH huset), efter aftale med køkkenet

Køkkenleder gennemgår nødplan for Rengørings- og Køkkenpersonale.

- Personalet instrueres i skærpede regler vedrørende hygiejne
- **Personale med Norovirus infektion** (diarre/ opkast), må ikke arbejde med madproduktion og håndtering af mad, før 48 timer efter ophør af symptomer, men kan udføre andre opgaver
- **Madvogne** køres til afdelingen(I ÆH huset), evt. med elevatoren af køkkenpersonalet, og modtages af plejepersonalet
- **Madvognene** returneres til køkkenet, ved at plejepersonalet

skubber dem ud på gangen udenfor afdelingen (I ÆH huset). Herfra henter køkkenpersonalet vognene og tømmer dem

- **Fælles drikkevogne og buffet anbefales lukket.** Uindpakket frugt, slik og småkager fjernes
- **Ved smitsom diarre** (ofte Norovirus) afvaskes madvogne i vand tilsat 2 dl. klorin/ liter
- **Ved diarre tages stilling til** ændring af menuen, således at der ikke serveres mad der kan give tynd mave

- **Rengøringsassistenterne** gør rent på **fællesarealerne først**
- **Rengøringsassistenten** afvasker alle borde og armlæn på stolene i fællesarealerne, i sæbevand med efterfølgende desinfektion
- Ud fra en faglig vurdering tages stilling til hvorvidt den vanlige visiterede rengøring skal udføres, intensiveres eller udsettes til en anden dag
- **Rengøring** af den/ de boliger hvor smitte er i udbrud, foretages sidst på dagens program
- Skafter på moppe og støvsuger afvaskes og desinficeres når boligen forlades. Brugte klude vaskes ved 80° eller kasseres
- **Kontaktpunkter** desinficeres med egnet desinfektionsmiddel (fx håndtag, sengehest, vandhaner, toiletsæde, toiletskylleknop, nødkald, telefon, fjernbetjening, kontakter til lys og udstyr samt sengebord, beboerens hjælpemidler og udvalgte kontaktpunkter i fællesarealer)
  - **Plejepersonalet** afvasker håndtag/ armlæn på, såsom rullator og kørestol i sæbevand med efterfølgende desinfektion
  - **Rengøringsassistenten** Afvasker desuden alle dørhåndtag, samt trykknapper ved og i elevatorerne, i sæbevand med efterfølgende desinfektion. Dette gælder både på fællesarealer og i boligerne
  - Alle **håndvaske og vandhaner** rengøres dagligt i sæbevand med efterfølgende desinfektion, af **rengøringsassistenten** på fællesarealer og **plejepersonalet** i boligerne
  - **Toiletkummer** rengøres dagligt, i almindeligt rengøringsmiddel. **Toiletbrættet** desinficeres efterfølgende, af **rengøringsassistenten** på fællesarealer og **plejepersonalet** i boligerne
- Gulvet vaskes med almindeligt rengøringsmiddel. Ved større mængder spild desinficeres efterfølgende
- Udstyr/ utensilier og hjælpemidler som genanvendes, skal rengøres og herefter desinficeres. Anvend så vidt mulig varmedesinfektion i opvaskemaskine ved 80°, eller dekontaminator, uden forudgående afskylning. Alternativt kemisk desinfektionsmiddel
- Når rengøringsassistenten forlader afdelingen (i ÆH huset) **skal denne udføre grundig håndhygiejne (både håndvask og desinfektion), før afdelingen/ huset forlades, samt klæde om til rent tøj**

<p>Øvrigt</p>	<p>Køkkenleder instruerer vaskeriets personale i, at nødplan for centret træder i kraft.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Håndhygiejne bør, som altid, udføres med skærpet opmærksomhed når der håndteres urent tøj • Når medarbejderen forlader vaskeriet skal denne udføre grundig håndhygiejne (både håndvask og desinfektion), før vaskeriet forlades, samt klæde om til rent tøj <p>Der henvises til øvrige instrukser vedrørende Hygiejniske forholdsregler samt materiale på Bølgen</p>
<p>Lovgrundlag Referencer Kilder</p>	<p>Sundhedsstyrelsen og Embedslægerne: http://www.sst.dk/Sundhed Statens Seruminstitut: www.ssi.dk NIR om supplerende forholdsregler ved infektioner og bærertilstand i sundhedssektoren, SSI CEI 5. udgave 2016 Vejledning om planlægning af Sundhedsberedskab Sundhedsstyrelsen 2011 Beredskab for pandemisk influenza Del II 2013 Arbejds miljøkonsulent Holger Pedersen, Kost & Ernæringsforbundet, 12.10.2010 Principper for anvendelse af desinfektionsmidler i sundhedssektoren i Danmark 7. juni 2013</p>